

A szövetkezetek helyzete, szerepük népgazdaságunkban

Megyei szövetkezeti
kommunista aktívaülés
Szegeden

Az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága tegnap Szegeden, a megyei párt- és tanácsszékházban megyei szövetkezeti aktívaülést hívott egybe, hogy a Politikai Bizottság szövetkezetpolitikai irányelvei alapján megjelölje a megye szövetkezeteiben dolgozó kommunisták feladatait és szerepét.

Az elnökségben foglaltak helyet: dr. Dabronaki Gyula, az MSZMP KB tagja, a KNEB elnöke, Győri Imre, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára, Török László, a megyei tanács vb elnöke, dr. Komócsin Mihály, a megyei pártbizottság titkára, Tobak István, az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztályának alelnöke, Szabó Sándor, a megyei

pártbizottság gazdaságpolitikai osztályának vezetője, Árendás György, Janovszky József és Molnár Lajos, a Csongrád megyei tsz-szövetségek elnökei, Hunyadkúrti Lajos, a MESZÖV és Horváth Sándor, a KISZÖV elnöke.

Részt vettek az aktívaülésen a megyei mezőgazdasági, kisipari termelő és fogyasztási szövetkezetek vezetői, a pártbizottságok, tanácsok és a szövetkezetek tevékenységével összefüggő más területek kommunista vezetői.

Török László, a megyei tanács vb elnöke köszöntötte az aktívaülés résztvevőit, majd Győri Imre, a megyei pártbizottság első titkára előadói beszédével kezdődött a tanácskozás.

A szövetkezetek működése társadalmi ügyé vált

Győri Imre a tanácskozás célját abban jelölte meg, hogy megtagadja a Politikai Bizottság által 1970. március 24-én elfogadott határozatot, amely irányelveket ad a szövetkezeti mozgalmak fejlesztésére és a kommunisták tevékenységére a szövetkezetekben, meghatározza a szövetkezeti mozgalom időszéri kérdéseit, s megjelöli az ezzel kapcsolatos Csongrád megyei feladatokat; irányt mutatson a szövetkezeti mozgalomban dolgozóknak, párt-szervezeteknek. Az irányelvek a lenini szövetkezeti elvek alapján összegezi szövetkezeti mozgalmunk tapasztalatait, állást foglal azok alapvető kérdéseiben. Egységes értékelést adja a szövetkezeti mozgalom eredményeinek és jelenlegi helyzetének, smeghatározza a további haladás útját.

Megállapította a továbbiakban az előadó, hogy a szövetkezeti mozgalom elméleti kérdéseinek, e kérdések marxista vizsgálatának és konstruktív továbbfejlesztésének pártunk minden vonatkozásban nagy jelentőséget tulajdonít. Ennek első sorban az az oka, hogy a szövetkezeti ügy ma nálunk a szó szoros értelmében közügy, nemzeti ügy. A szocializmus építésének mai időszakában az a feladat, hogy a gazdasági és társadalmi fejlődés követelményei alapján választ adjunk a szövetkezetek munkájának és működésének újabb kérdéseire.

Hazánkban a szövetkezeteknek jelentős szerepük van a szocializmus építésében. A párt a szocializmus teljes felépítésében hosszú távon számol a szövetkezetekkel. Jellemző a fejlődésre, hogy a szövetkezetek ebben az intenzív szakaszban jelentősen hozzájárulnak a szocialista gazdaság növeléséhez. Figyelemre méltó az irányelveknek az a megállapítása is, hogy a szocialista tervgazdálkodás hatékonysága érdekében a társadalom számára célszerű a szocialista gazdasági formák továbbfejlesztése, a szövetkezeteknek, mint a tagság gazdasági-társadalmi vállalkozásainak fejlesztése. További fontos tényező, hogy a szövetkezeti demokrácia fejlődése elősegíti és fokozza a tagok igényeit a szövetkezet ügyeinek intézésében és az érdekvédelmi feladatok ellátásában. E téren gazdag tapasztalatokkal rendelkezik a mezőgazdasági tsz-mozgalom. A tapasztalatok hasznosítása a többi szövetkezeti formában is szükséges. Az irányelvek felvetik annak fontosságát is, hogy a szövetkezeti mozgalmat a mainál hatékonyabb, előbb összekapcsolni a szocialista állam érdekeivel.

Az irányelvek tehát a szocializmus teljes felépítésének feladataival összefüggésben vizsgálják a szövetkezeti mozgalom helyzetét és adnak választ a mozga-

lom fejlődésével előtérbe került kérdésekre. Lássuk, mi a helyzet e téren a mezőgazdasági tsz-ekben. Hogyan haladnak az önálló vállalatok gazdaságpolitikájában?

Tény, hogy a megye valamennyi szövetkezete saját elkészítette alapszabályát, belső ügyrendjét, amelyben rögzítették a tagok, mint tulajdonosok és mint dolgozók jogait, köteleseit, a gazdálkodás fő irányát és célját, a fő tevékenységre alapozott kiegészítő tevékenységet. Utóbbi két évben a kiegészítő, segédüzemi tevékenység kibővült. Kezd a tsz-mozgalomban jellemző vonássá válni a fejlesztés, az eszközök koncentrációjának keresztlátásával, kooperáció útján. Közös erővel mind több olyan korszerű termelő létesítményt valósítanak meg, amelyhez egyenként nem rendelkeznek a szükséges feltételekkel. Lehetőség van ilyen együttműködésre a ktsz-ekkel, az áfész-egységekkel, sőt az élelmiszeripari állami vállalatokkal is. A fejlesztésnek ez az útja járhatóbb, mint a megalapozatlan egyesítés.

Értékelte Győri Imre a szövetkezetek politikai helyzetét is. Megállapította: a szövetkezetek egységes továbbfejlesztésének előfeltétele a demokratikus működés továbbfejlesztése. E téren jelentős az előrehaladás. Nőtt a közgyűlések szerepe és színvonala. Belső rendjüket saját maguk alakítják. Az alapvető kérdésekben egyre inkább a tagság dönt, amelynek szerepe és felelőssége nő az egész szövetkezetet érintő kérdésekben.

A szövetkezetekben létrehozott bizottságok lehetővé teszik, hogy a tagság nagyobb számban vegyen részt a problémák eldöntésében. Fontos, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk azok rendszeresebb működésére. Nagyon fontos, hogy magasabb szintre emeljük a belső ellenőrzést, mert igen sok a lazaság. A felügyelő és az ellenőrző bizottság munkáját hatékonyabban segítsük, s azok résztvevőit készítsük fel jobban feladatuk ellátására. Valamennyi szövetkezeti formában a szövetkezeti mozgalom egységes önvédelme érdekében is szükség lenne kiegészíteni az ellenőrzést külső szakértők igénybevételevel.

Nem mellékes kérdése a szövetkezeti demokráciának a vezetőik személyes felelőssége. Az önálló, vállalatsszerű gazdálkodás erősödésével a személyi felelősség nő, ez nem jelenti azt, hogy a vezetők korlátozhatják a tagok jogait, hogy mellőzhessék a türelmes politikai nevelő munkát.

Szorosan összefügg mindez a gazdasági ösztönzéssel, valamint a közös és háztáji kapcsolattal. A közös és a háztáji gazdaságok szerepe, egysége erősödik. A háztáji népgazdasági és a termelőszövetkezeti gazdálkodás

szerves része. A háztáji gazdaságok nélkülözhetetlen szerepet töltenek be. Gyakran előfordul azonban, hogy a jó tsz-ek, sőt a leggyengébbek is elhanyagolják. Ennek következtében csökken a háztáji állattállomány. Nem mindenütt fordítanak kellő gondot a háztáji bizottságok működésére. E téren szemléltetési változásra van szükség a tsz vezetés, valamint a tagság körében. Valamennyi tsz-ben fokozatosan és mielőbb ki kell alakítani az egységes háztáji üzemi ágat. A háztáji szükségleteit a közössel együtt kell megtervezni. Célszerű egy-egy szakméről háztáji agronómusként beállítani, aki megfelelő szinten törődne a háztáji üzemaggal.

A tsz-ek országos és megyei versenyében egy-egy tsz munkájának elbírálása-kor legyen kizáró ok, ha elhanyagolja a háztáji gazdaságot, ha nem szervezi meg a háztáji üzemi megfelelő termelését.

A korszerű szövetkezetpolitikai elvek elfogadása és a gyakorlatba való átvitele a legnagyobb változást, a szövetkezetek és a szövetségek egymáshoz való viszonyában idézte elő. A múlt év februárjában hozott kormányhatározatban újra fogalmazták a szövetkezeti szövetségek (SZÖVOSZ, OKISZ, valamint tsz-szövetségek) szerepét, jellegét, feladatait. Nincs alá-, fölérendeltség. Kötelező utasítások helyett ajánlásokkal, mozgalmi eszközökkel gyakorolhatunk hatást. Mindez új, korszerű és célravezető munkastílust követel.

Megállapította a megyei pártbizottság első titkára azt is, hogy a megyei pártbizottság pozitívan értékeli a tsz-ek területi szövetségeinek, s ugyanúgy a KISZÖV-nek és a MESZÖV-nek a tevékenységét.

Beszédének következő részében az előadó a szövetkezetek állami irányításának néhány kérdésével foglalkozott. Az állam gazdaság-szervező funkciója és közhatalmi jogosultsága a szövetkezetekre is kiterjed — mondotta. — Az állam közvetlenül nem avatkozik be a szövetkezetek gazdálkodásába, hanem befolyását főként közzgazdasági eszközökkel, valamint hatósági, igazgatási felügyelet útján érvényesíti. Az újszerű feladat és a megjelent jogszabályok értelmezése nem történt zökkenőmentesen. Volt kezdeti bizonytalanság az állami felügyelet jellege és mód-szeri tekintetében. Még erő-ződik, hogy a múltban sok ügyet utasítással intéztek a felsőbb szervek. Most azonban a tagság határoz. Nem jó viszont, ha az illetékes szervek akkor sem utasítanak, amikor kellene.

Ami a közszegpolitikát illeti, a helyi tanácsok támaszkodjanak bátrabban a szövetkezetekre, közeledjenek hozzájuk, készítsék el együtt, összehangoltan a területfej-

A szövetkezeti kommunista aktívaülés elnöksége

lesztési és a szövetkezeti terveket.

Beszédének befejező részében a tanácskozás szónoka a párt szerepéről, az alapszervezetek tevékenységéről adott információt. Mint mondotta: a demokratizmus növekedése, fejlesztése nem jelenti, hogy háttérbe szorulhatnak az ösztársadalmi érdekek, a szocializmus építésének centrális érdekei. A megnövekedett tsz-önállóság közepette a központi akarat megvalósításának fő eszköze a megfelelő színvonalú párt-vezetés és pártellenőrzés. A szövetkezeti párt-szervezetek és a különböző szövetkezetekben dolgozó kommunisták tevékenysége igen nagy jelentőségű. Szerepüket és jelentőségüket növeli, hogy a szövetkezetekben nincsen szakszervezet. A dolgozók érdekeinek közvetlen védelme elsősorban a párt-szervezetek feladata.

Vannak azonban még gyenge pontok ebben a munkában. A szövetkezeti párt-vezetőségek gyakran közvetlenül termelésszervezéssel foglalkoznak. Szükséges, hogy helyett tökéletesítés módszereiket és a helyileg döntő politikai feladatokra irányítsák figyelmüket. Törekedjenek megfelelő szinten

ismertetni a párt gazdaság-politikáját és elősegíteni annak megvalósítását. Ismer-tessék a gazdálkodás céljait. Számoltassák be a gazdasági munkában dolgozó kommu-nistákat, mindenekelőtt a vezetőket. Pártmegbízásokkal és azok teljesítésének ellenőrzésével szerezzenek érvényt akaratúknak.

Rendkívül fontos, hogy a párt-szervezetek következetesen érvényesítsék a párt káderpolitikai elveit, emeljék a személyzeti munka színvona-lát. Foglalkozzanak megfelelően a pártönkivűléssel, valamint az ifjúság és a nők kérdéseivel. Az állami szer-vezetben, intézményekben és állami vállalatoknál dolgo-zó kommunisták törekedjenek arra, hogy társadalmunk egészében jussanak érvényre a szövetkezetpolitikai irány-elvek.

Nem közvetlenül ehhez a témához tartozik, de /szüksé-séges beszélni a mezőgazda-ság, a tsz-mozgalom időszé-rű gazdasági problémáiról, feladatairól. — mondotta végül Győri Imre. — Isme-retes, hogy az idei árvíz- és belvízkárok és a mostoha időjárás igen nehéz helyzet-be hozták a szövetkezeteket. A károk pótlására kormány-zatunk igyekszik megfelelő

segítséget nyújtani. Erején túl azonban nem nyújthat segítséget. A tsz-tagság túlnyomó többsége megérti a problémákat és megnyugvással fogadta az állam segítsé-gét, amely részint a termelés biztonságos folytatá-sát, másrészt a részesedési alapok kiegészítését szolgálja. A túlzott követelésekkel azonban nem lehet egyetér-tetni. Nem lehet a károkat teljes egészükben a népgaz-daság nyakába varrni. Nem helyeselhető, ha bárhol is úgy akarják a részesedési alapot az elmúlt évek szint-jén tartani, hogy az 1971-es évi termelés feltételeit hiá-nyosan teremtik meg. He-lyesen cselekszenek ott, ahol mindent megtesznek a hiá-nyok pótlásáért, elsősorban az őszi feladatok maradék-talan végrehajtásáért, a megtermelt terményfeleségek időbeni betakarításáért, és a jövő évi termeléshez szük-séges munkálatok maradék-talan elvégzéséért. Helyesen cselekszenek, ahol szigorúan takarékoskodnak mindennel. Erre törekedjenek most mindenekelőtt a szövetkeze-ti vezetők, elsősorban a kommunisták megfelelő szervezéssel és jó politikai munkával.

Vélemények, javaslatok

Ördög László, a megyei lakásszövetkezeti választ-mány elnöke nyitotta meg a hozzászólások sorát. Utalt a szövetkezeti tulajdonforma növekvő szerepére, ami ab-ban is tükröződik, hogy a megyében ma már 23 lakás-szövetkezet működik. Ez a tulajdon nagy értéket képvisel, melynek őrzése társa-dalmi érdek is. Az lenne kívánatos, ha a használat so-rán adódó hibákat kezdet-kezdetén tudnák kijavítani, viszont itt is kísért a régi gond, nincs kivitelező, aki-vel dolgoztatnának.

A károk megelőzésére te-hát legjobbnak az „magad-uram” módszer mutatko-zik: saját karbantartó, fenntartó részleget kellene létesíteni. Jelenleg ezen fá-radozik a MESZÖV és a la-kásszövetkezetek titkársága, így próbálják megoldani a szövetkezeti házak fenntar-tási gondjait. Papp Tibor, az Országos Lakásszövetke-zeti Választmány Csongrád megyei képviselője ugyan-csak a lakásszövetkezetek ilyen irányú gondjairól szólt. Arról, hogy a gyorsabb javítást gátolja, ha „össze kell varrni” a hibákat, csak azért, mert még nem érik el a tízezer forintos keretet.

Ördög Antal, a Tápéi Házipari Szövetkezet mű-szaki vezetője a Csongrád megyei takarékszövetkezetek képviselőitől is szólt. Példákkal illusztrálta, hogy ezek milyen nagy fejlődésen mentek keresztül: Algyőn például minden harmadik

lakos takarékszövetkezeti tag. A Tápéi Házipari Szö-vetkezetről elmondotta, igye-keztek jól kihasználni a gazdaságirányítás új rend-szerében rejlő lehetőségeket. Adatokkal jelezte a fejlő-dést, de szólt az export nö-velését lassító tényezőkről is. Tóth Ferenc, a baksai Ma-gyar-Bolgár Barátság Tsz főagronómusa a szövetkeze-tiek munkaerő-gondjairól és a munkafegyelem kérdéseiről beszélt. Többek közt el-mondta, hogy közel 400 dol-gozó férfit „ingázik” a falu és a másutt levő munkahely között. Komoly gond, hogy traktorosaik közül is számo-san elmentek az építőiparba. Az őszi munkák elvégzésé-ben nemcsak az időjárás za-varja őket, akadály az is, hogy a vetőmagot csak ok-tóber végére ígérték nekik. Szólt még a beruházásokról, a gépvásárlások fontosságá-ról, a háztáji gazdálkodásról és a melléküzemági tevé-kenységről is.

A Szegedi Univerzál Ktsz elnöke, Fekete László, a szö-vetkezeti eszméről szólt, amelyet a mai fiatalok jó része nem tud úgy átérzeni, mint a kezdők, a szövetke-zetalapítók. Ennek megbe-csülésére nevelni kell az új generációt. Elmondta, a kis-ipari szövetkezetek most már elértek arra a szint-re, hogy egyenrangú gazda-sági egységnek számítanak, ennek az egyenrangúságnak azonban szeretnék minden vonatkozásban jelét látni.

Azok a szövetkezetek fog-

nak eredményt elérni, ame-lyek lépést tudnak tartani a műszaki fejlődéssel. Ennek finanszírozásához jó lenne a sokat emlegetett szövetkeze-ti bank megvalósítása — mondotta a szegedi szövetke-zet elnöke. Annak kapcsán, hogy ktsz-ük 30 millió fo-rintos szerződést írt alá egy állami nagyvállalattal, föl-vetette a társulások termelés kérdéseit is. Kifejtette, mit várnak a kisipari termelő-szövetkezetek a tanácstól, mint felügyeletet gyakorló szervtől és érdekképviselői szervüktől, a KISZÖV-től.

Arany Ernő, a hódmező-vásárhelyi Szántó Kovács János Termelőszövetkezet KISZ-szervezetének titkára a falusi fiatalokról beszélt. Milyen az ifjúság helyzete, mik a feladatai a termelő-szövetkezetekben? Hangsú-lyozta, hogy a fiatalság aktí-vitását növelni kell, a mind nagyobb feladatok megoldá-sához ez nélkülözhetetlen. A KISZ szerepét, meggyőző tevékenységét erősíteni kíván-ják, ehhez is nyújtsanak se-gítséget a párt-szervezetek, a szövetkezetekben dolgozó kommunisták. Nagy fontos-ságot kell tulajdonítani a mezőgazdasági szakember-képzésnek — mondotta. Egyre több „kiművelt em-berfőre” van szükség a té-esz-ekben. Igyekeznek min-⁴ több mezőgazdasági tanuló: nevelni maguknak, jelenleg 30 tanulója van ennek a termelőszövetkezetnek.

Bódi János, a Szegedi Tsz

(Folytatás a 4. oldalon.)